

Λέσβος, το λαβωμένο «πλατανόφυλλο» του Αιγαίου

Αύγουστος, 2015. Σκηνές πόνου. Ανθρώπινου πόνου, βγαλμένες θαρρείς από ταινία που παλεύει να δοκιμάσει και τη σκληράδα ακόμα των ακλόνητων βράχων. Αυτών που άθελά τους έγιναν θεατές του δράματος. **Σκάλα Συκαμινιάς, παραλία Εφταλούς, βορεινή μεριά της Λέσβου.** Βγαίνουν από το νερό απελπισμένοι κάθε ηλικίας, μάνες με μωρά στην αγκαλιά, άλλοτε ζωντανά κι άλλοτε παραδομένα στο μαρτύριό τους, πλάσματα ανήμπορα με την απόγνωση στο βλέμμα... φερμένα απ' την απέναντι στεριά με πληγιασμένα τα φτερά... εκλιπαρούν για λίγη ανθρωπιά. Αυτή που δε συνάντησαν ως τώρα. Ανάμεσά τους... ποιος ξέρει... ίσως και κάποιοι που γυρεύαν άλλα. Μα από την από δω στεριά παραταγμένη η ψυχή των Μυτιληνίων στήνει φρούρια αγάπης. Βοηθάει με ό,τι μέσο διαθέτει. Κάνει πράξη το «αγάπα τον πλησίον σου ως σεαυτόν».

Φθινοπωριάζει. Μονάχα το σκηνικό του καιρού αλλάζει. **Το άλλο, αυτό της φρίκης, παραμένει ίδιο.** Βάρκες του θανάτου κουβαλάνε κόσμο νύχτα μέρα. Αντηχεί στο Αιγαίο η φωνή του ασπρομάλλη ψαρά που βρεγμένος ως το κόκκαλο κραυγάζει: «*Τα μωρέλια, μωρέ να σώσουμε, τα μωρέλια!*» Και ραγίζουν τα βουνά κι από τις δυο μεριές. Και βυθίζονται στο σκοτάδι και κάποιοι που άδραξαν για λίγο την ευκαιρία να πλουτίσουν πάνω στα ανθρώπινα δάκρυα. Λίγοι ήταν ετούτοι. Και μικροί. Όπως σε κάθε εποχή. Οι πολλοί έδωσαν το είναι τους. Μια αλυσίδα ανθρωπιάς κυκλώνει το νησί και κλείνει σφιχτά στην αγκαλιά του χαροκαμένες μάνες κι ορφανά. «*Υπάρχει μια αδιάρακτη ψυχική και πνευματική καλλιέργεια σ' αυτόν τον τόπο*», θα πει ο Ασημάκης Πανσέληνος. **Τέτοιοι είναι οι Μυτιληνιοί. Καθαρόαιμο κομμάτι του ελληνισμού και της παναιώνιας τραγικότητάς του.** Και ήχησαν για χάρη τους της οικουμένης οι καμπάνες, σπουδαίοι και διάσημοι έτρεξαν από παντού για να θαυμάσουν τη μεγαλοσύνη τους και να τους σφίξουν το χέρι, κέρδισαν ίσως και υποψηφιότητα για το Νόμπελ Ειρήνης...

Ιούλιος 2016. Το σκηνικό αλλιώτικο. Όπως πριν από την τραγωδία. Το νησί αποπνέει μια ηρεμία μοναδική μετρώντας τις πληγές του. Βαδίζεις στην παραλία και θαμπώνεσαι... Πλευόμενα ξαποσταίνουν στο ήσυχο λιμάνι και σιγοκουβενιάζουν με

τους περαστικούς. Το άγαλμα της Ελευθερίας θυμίζει την αδούλωτη ψυχή των ντόπιων που έδωσαν τη ζωή τους για την αυτοδιάθεση του νησιού. Από ψηλά το κάστρο ατενίζει το πέλαγος, με εμφανή τα σημάδια των μνηστήρων του τόπου, Βυζαντινών, Ενετών και Οθωμανών. Στρέφοντας το βλέμμα, ο Άγιος Θεράποντας δεσπόζει και... σαν να σου γνέφει από τον πελώριο τρούλο του πως είναι εκεί για όλους. Έτοιμος να διώξει κάθε κακό από τους πονεμένους. Πιο πέρα, το γοτθικού ρυθμού καμπαναριό της Μητρόπολης του Αγίου Αθανασίου αγωνίζεται να αγγίξει τα ουράνια. Επίσκεψη στα σοκάκια της μνήμης. Οδός Ερμού. **Σύμβολο μιας άλλης εποχής με φανερό το πάντρεμα εικόνων, ήχων και αρωμάτων Ευρώπης και Ανατολής σ' αυτό το σταυροδρόμι του Αιγαίου.**

Τι να πρωτοπεί κανείς για τούτο τον ευλογημένο τόπο... για τα αρχοντικά της Σουράδας που σου κόβουν την ανάσα και αποτελούν αδιάψευστους μάρτυρες του πλούτου που έρρεε στο νησί, για τα ιαματικά λουτρά με το νερό που πηγάζει από τα σπλάχνα της γης, για την Καλλονή και το Πλωμάρι με το μοναδικό συνδυασμό ούζου και παστής σαρδέλας, πρόκληση για κάθε ουρανόσκο... Τι να πει για τα μεγαλόπρεπα σχολικά κτήρια που δεν θα συναντήσεις πουθενά αλλού, για τα περίφημα λιθόστρωτα χωριά σαν την Αγιάσο που θα γευτείς ελληνικό καφέ στη χόβολη με τη νοστιμάδα του παλιού καιρού, για τα απομεινάρια της ανάπτυξης αλλοτινών εποχών, βυρσοδεψεία, σαπωνοποιεία και ελαιοτριβεία που γέμιζαν το νησί και τον πλημμυρισμένο από αρώματα λεβάντας και πεύκου αέρα... Τι να πει για τα λιόδεντρα, ίδιο χαλί ασημένιο που σκεπάζει κάμπους και βουνά... Αυτά τα λιόδεντρα πόζαραν ακίνητα πριν από χρόνια να τα ζωγραφίσει ο **Θεόφιλος**, ξαπόστασαν στον ίσκιο τους ανθρώπους σαν τον δαιμόνιο Μυτιληνιό εκδότη που κατέκτησε το Παρίσι, **Ευστράτιο Ελευθεριάδη**, ενέπνευσαν λογοτέχνες σαν τον **Στράτη Μυριβήλη** και τον **Αργύρη Εφταλιώτη** και οδήγησαν την πένα του Οδυσσέα Ελύτη που έγραψε περήφανος για τον τόπο του: *«Πουθενά, σε κανένα άλλο μέρος του κόσμου, ο Ήλιος και η Σελήνη δε συμβασιλεύουν τόσο αρμονικά, δε μοιράζονται τόσο ακριβοδίκαια την ισχύ του, όσο επάνω σ' αυτό το κομμάτι γης που κάποτε, ποιος ξέρει σε τι καιρούς απίθανους, ποιος θεός, για να κάνει το κέφι του, έκοψε και φύσηξε μακριά, ίδιο πλατανόφυλλο καταμεσής του πελάγους...»*.

Πώς μπορείς να αγνοήσεις τα αμέτρητα ιερά προσκυνήματα που συναντάς σε κάθε βήμα...
Έντονο το θρησκευτικό στοιχείο στο νησί. Περνάς το κατώφλι του ναού των Αγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης, του Άγιου Ταξιάρχη στον Μανταμάδο, της Παναγίας της Αγιάσου, της Παναγίας της Πέτρας, της Μονής Λειμώνος, της Μονή Υψηλού και είναι αδύνατο να μείνεις ασυγκίνητος. Ακόμη κι αν δεν ανήκεις στους ευλαβείς χριστιανούς, αισθάνεσαι δέος μπρος στην ισχυρή πίστη των ανθρώπων που καταφεύγουν στο θείο για να απαλύνουν τα τραύματα του σώματος και της ψυχής τους.

Στην πάνω μεριά θα σε καλωσορίσουν ο **Μόλυβος** με τα υπέροχα πετρόχτιστα σπίτια, τα δαιδαλώδη λίθινα καλντερίμια και τα κρυστάλλινα νερά του. Στα δυτικά οι γίγαντες του απολιθωμένου δάσους, στέκουν ακίνητοι, βουβά θυμητάρια της ανελέητης δύναμης της φύσης. Ευκαιρία να θαυμάσεις λίγο πιο κάτω το γραφικό **Σίγρι** με την απεναντινή **Νησιώπη** που σφιχταγκαλιάζει τον ήλιο κάθε δειλινό. Αφήνοντας το δυτικό μέρος διακρίνεις μια φηγούρα. Είναι η **Σαπφώ** από την Ερεσό που σε αποχαιρετά.

Το νησί κρύβει μοναδικές στιγμές. Σε καλεί να έρθεις και να ξανάρθεις. Γιατί δε φτάνει η ματιά σου να χωρέσει όλη αυτή την ομορφιά σε ένα σεργιάνι. Δε φτάνει η καρδιά σου να χωρέσει την αγάπη και την καλοσύνη αυτού του λαού που, παραμένοντας αξιοπρεπής αναρωτιέται σήμερα: *«Τόσος θόρυβος, τόσες ζωντανές συνδέσεις, τόσες διασημότητες και τόσα πλάνα έγιναν για να βοηθήσουν το νησί; Και φέτος... γιατί ο τουρισμός μας ξέχασε; Τουλάχιστον, λένε με πικρό χαμόγελο, μας έμεινε η υποψηφιότητα για το Νόμπελ».*

[Αντα Ευαγγέλου](#) Εκπαιδευτικός